

Non omnis moriar; ni umrlo vse, kar je bilo v ranjkem očetu, on še živi nad zvezdami. Še bom ž njim občeval — ne sicer po navadni pošti, po navadnem telegrafu; 12. poglavje II. Makabejskih bukev sv. pisma mi kaže pot do njega; tam je naznanjen in popisane neki telefon, po katerem bom še ž njim govoril in — nadejam se — on z mano itd.“ —

Kakor narodskemu, tako je bil Andrej Marušič tudi svojemu duhovskemu očetu, višjemu pastirju dr. Andreju Gollmayr-ju vdan s sinovsko ljubeznijo, katera je bila vir raznim umotvorom, ki niso brez pomena v slovstvu. Tako je opisal njegov prihod in njegovo slovesno vpejavo v prvostolnico Goriško l. 1855 v Danici ter jo počastil z lepim sonetom. O zlati maši njegovi l. 1871 je zložil krasno himno, in o 25letnici nadškofovski l. 1880 je priobčil v Novicah (str. 191—218) njegov životopis pod naslovom: „Spominski listi. Njihova Prevzvišenost gospod dr. Andrej Gollmayr 25 let nadškof v Gorici.“ Posebej pa mu je o tej priliki v latinski besedi sestavil čestitko iz samih svetopisemskih rekov, ki naznanjajo njegove nadškofovske službe in kreposti ter dal na svoje stroške tiskati v Ljubljani pri Milicu „Quidam Presbyter Goritiensis“, ki v predslovju pravi, da mu je narekovala sinovska ljubezen in hvaležnost (amor erga Te filialis et grati animi sensus) to: „Quod

Tibi offerre audeo, „photographia“ est, ut aiunt, gloriosi Pontificatus Tui divini ipsius Solis luce impressa seu picta seroque e divinis floribus nexo, ut decet, redimita, vel — ut clarioribus fortasse verbis utar — operum Tuorum pia recordatio ac virtutum Tuarum justa laus est e sacrarum literarum locis contexta etc.“ — O smrti njegovi pa je priobčil njegov životopis v „Vaterlandu“ l. 1883. Po tem in onem iz leta 1880 je sestavil msg. Rajčević v talijanskem jeziku življenje in delovanje ranjkega nadškofa Andreja, kar se poslovenjeno nahaja v Novicah l. 1884 str. 34—108.

Neko posebno pozornost je obračal And. Marušič na „Jezičnika“ vže v „Učit. Tovarišu“ ter o njem spregovoril časih v Novicah, potem v Slovencu od l. 1876 do 1882 kratko in krepko, kar je zlasti vrlina njegova. Brž pa, ko se je oglašil o njem znani kritikar v „Zvonu“, omolknil je omenjeni kritikar v Slovencu. Zadnji letnik, ki ga je ocenil on v Slovencu 1883 št. 6, bil je XX: „Novice pa dr. Janez Bleiweis“ in oceno svojo sklepa z opazko: „Tolažim se s klasičnim rekom, ki ga je g. Marn postavil Jezičniku na čelo: „Non omnis moriar“ in sè svetopisemskimi besedami: „Njegova dela gredó za njim“. — Bog daj, da bi naša, tudi književna dela, v večnosti ne bila brez — čisla!

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

III. Kako je ravnati z ubožnimi knjigami iz zaloge pl. Kleinmayr in Bambergove v Ljubljani.

O tej stvari je izdal c. kr. deželni šolski svèt v Ljubljani nastopni razpis:

K. k. Landesschulrath für Krain. Nr. 519.

Im Nachhange zum hierortigen Erlasse vom 1. September 1890 Z. 1256 wird dem k. k. Bezirksschulrath (Stadtschulrath) hiemit eröffnet, dass vom Schuljahre 1892/93 an auch die von der Verlagsbuchhandlung

Ign. von Kleinmayr & Fed. Bamberg in Laibach gewährten Freixemplare der in diesem Verlage erscheinenden Schulbücher in gleicher Weise abgegeben werden, wie dieses bei der Buchhandlung Tempsky in Prag schon gegenwärtig der Fall ist.

Es werden demnach die Leitungen jener Schulen, an welchen Schulbücher des Verlags Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg in Laibach verwendet werden, hiemit verhalten, die Coupons der von den

Schülern der betreffenden Schule gekauften Exemplare in gleicher Weise zu sammeln, dieselben bis gegen Ende des Solarjahres aufzubewahren und in der zweiten Hälfte des Decembers mittelst Berichtes, unter Angabe der Zahl der gesammelten Scheine, an den vorgesetzten Bezirksschulrath (Stadtschulrath) einzusenden.

Von diesem sind sodann alle übermittelten Scheine der Schulleitungen Ende Jänner eines jeden Jahres an die Verlagsbuchhandlung Ign. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg in Laibach zu senden, welche die auf die Zahl der Coupons percentmässig entfallenden Freixemplare der betreffenden Schulbücher portofrei an die k. k. Bezirksschulbehörde abliefern wird. — Die Vertheilung dieser Freixemplare obliegt in gleicher Weise der Bezirksschulbehörde, welche nicht einfach die Zahl der abgelieferten Scheine, sondern die relativ grössere oder kleinere Zahl armer Schulkinder berücksichtigen wird. Die Gebahrung mit diesen Armenbüchern an den einzelnen Schulen ist entsprechend zu überwachen.

Jährlich gegen Ende März ist über die Zahl der im abgelaufenen Jahre von den

Schulleitungen des Bezirkes eingesendeten Coupons, sowie der von den beiden Verlagshandlungen abgelieferten Freixemplare und über die Art der verfügbaren Verwendung derselben ein summarischer Bericht anher zu erstatten.

Da die Verlagsbuchhandlung Ign. v. Kleinmayr & Fedor Bamberg in Laibach geneigt ist, auch schon von den im laufenden Schuljahre verkauften Exemplaren den einzelnen Bezirken die ihnen percentmässig zufallenden Freixemplare zuzuwenden, so wird der Bezirksschulrath (Stadtschulrath) hiemit eingeladen, bis Ende Juli anher mitzutheilen, welche Bücher des genannten Verlages in seinem Bezirke heuer in Verwendung standen und wie gross die Zahl der sie besitzenden Schüler war.

Schliesslich wird in Erinnerung gebracht, dass der unmittelbare Verkehr der Schulleitungen mit der Buchhandlung bezüglich der Freixemplare unstatthaft und durch den hohen Ministerial-Erlass vom 29. Mai 1890 Z. 10.731 ausdrücklich verboten ist.

Laibach am 1. Mai 1892.

L i s t e k.

Sapo mi je zaprlo! Dopis iz Notranjske v našem dragorajnem dnevniku ni je odtegnil besedo. Optimist vzel sem seveda vse za dobro ter si zapisal modre nauke omenjenega dopisa za ušesa. Da bodete tudi drugi kaj imeli od tega zapomnite si to: Učitelj ne sme pisati o važnosti svojega stanu, ampak mora poudarjati važnost družih stanov, kakor kmetskega, vojaškega ali duhovniškega; to je njegova naloga. Kako se učiteljem godi, tega mi, učitelji, ne vemo, to ve samo dopisnik «Slovenčev», saj on pozna nekatere učitelje, kateri lahko izhajajo; seveda pozna tudi nekaj takih, katerim to ni mogoče in ti so — kakor pravi dopisnik — še mladi, najbrže provizorični učitelji, pa vendar jim plača ne zadostuje, in še sedaj ne, ko so jim plače izboljšali! Čudno — res čudno! G. dopisnik ni več mlad, pa vendar lahko izhaja — — hm — in najbrže s tridesetimi goldinarji seveda — sicer se ne bi čudil drugim, kateri tega ne znajo. Pa če bi tudi on s tridesetimi goldinarji ne izhajal — kaj to, saj učitelji tudi nimajo

samo teh 30 gld., ampak so še za vsako stvar po sebeh plačani! G. dopisnik ima popolnoma prav; ravno pri slavnosti Komenskega mi je pravil tovariš, da je dobil 3, reci: tri goldinarje a. v. kot remuneracijo za poseben pouk. Tako se troši denar! To je že potratno; posebno proti učitelju, kateri ima vsega dovolj. Ta moj kolega ni vedel kaj bi s toliko denarjem? Zato je podaril vso vsoto vpricho davkarja, kateri mu jo je izplačal, poleg njega stoječemu revežu.

Tudi o nastavljanji učiteljev po krajnih šolskih svetih sem sedaj poučen. Nobenih drugih služeb nima kmet pravice oddajati, le učiteljsko; to pa zato, ker — tako uči dopisnik iz Notranjske — ker kmet težko napravlja otrokom svojim obleko in za šolo potrebnih rečij. Če se prav premisli in preudari, je to res važen razlog, da sme potem tudi kako ziniti, kadar se učitelj nastavlja. Vsak kmet težko napravi obleko — nasprotnega ne bode nihče trdil — sedaj pa če bi učitelja ne bilo, potem bi — — no potem bi menda otroci bili brez obleke ali ka-li? Če bi otroci obleke